

РЕЦЕНЗИЯ

Върху научната продукция на доц. д-р МАРГАРИТА СТЕФАНОВА ЙОРДАНОВА /БЪЧВАРОВА/- кандидат по обявения конкурс за заемане на академичната длъжност „Професор“ по професионално направление 3.6.Право, научна специалност Гражданско и семейно право /Търговско право/, обнародван в „Държавен вестник“, бр.21/20.03.2015 г.

Рецензент: Проф. д-р по право ПЕТЪР МАРКОВ ЦАНКОВ преподавател във Филологическия свободен университет „Черноризец Храбър“.

I. Рецензията е възложена на следните основания:

- Заповед № 06-1242 от 05.05.2015 г на ректора на ИУ- Варна за назначаване на научно жури за провеждане на конкурса за академичната длъжност „професор“ по професионално направление 3.6.Право, научна специалност - Гражданско и семейно право /Търговско право/;
- Решение на научното жури от 27.05.2015 г. за избор на председател и рецензенти;
- Заявление от кандидата, доц.д-р Маргарита Стефанова Йорданова / Бъчварова/ до Ректора на ИУ, за участие в конкурса за заемане на академичната длъжност по професионално направление 3.6.Право, научна специалност Гражданско и семейно право/Търговско право/;
- Публикациите за участие в конкурса, копие от диплома за придобиване на магистърска и научна степен „Доктор“; копие от свидетелство за академичната длъжност „доцент“; справка за учебната натовареност за последните две години като доцент.

II. Рецензията беше изпълнена като бяха взети пред вид още:

- Изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България;
- Правилника за прилагане на Закона за развитие на академичния състав в Република България;
- Правилата за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в ИУ-Варна;
- Традициите, добрите университетски и академични практики в рецензиите на дейност.

III. Данни за конкурса

Конкурсът е обявен за нуждите на катедра „Правни науки“ при ИУ-Варна и е обнародван в ДВ. бр.21/20.03.2015 г.

IV. Персонална характеристика на кандидата

Доц.д-р **Маргарита Стефанова Йорданова/ Бъчварова/** през периода 1981 - 1985 г. е завършила Юридическия факултет на Софийския университет „Св. Кирил и Методий Охридски“ с придобита специалност „Магистър по право“.

За времето от 1998-2000 г. е подготвила дисертационен труд в Икономическия университет - Варна и го е защитила, придобивайки научната степен

„Доктор по право“ /диплом №26574/03.04.2007 г. на ВАК/, а през 2007 г. и е присъдено на научното звание „Доцент“ / свидетелство № 24317/2007 г. на ВАК/.

От 2006 г. и сега тя е ръководител на катедра „Правни науки“. В ИУ - Варна кандидата е заемал още научните длъжности асистент и ст. асистент през 1985 - 1998 г., а от 2000 до 2006 г. е гл.асистент и ръководител на катедра „Правни науки“.

Преподавателската ѝ дейност е свързана с изнасяне на лекции в ОКС бакалавър Търговско право „Търговско и облигационно право, Вещно право“, Основи на правното /частно право/, ОКС магистър „Търговски сделки и преговори“, Основи на правното /частно право/, Данъчен процес.

Научен ръководител е на двама докторанти, каквито са изискванията на чл. 73, ал.1, т.5 от Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в ИУ-Варна /за академична длъжност „професор“/.

Впечатляваща е „другата“ дейност, изброително посочена в 14 тавица в списъка като участие в състави на научно жури за присъждане на академична длъжност „Доцент“; председател на Общото събрание на Финансово-счетоводния факултет; председател на Етичната комисия на ИУ-Варна; рецензент на публикации в годишника на ИУ-Варна и др.

Доц. д-р Бъчварова е подготвила изискващите се документи за акредитиране на нова за ИУ-Варна докторска програма по професионално направление 3.6 Право Търговско право, утвърдена с протокол № 25/18.12.2014 г. на НАОА.

В своята дългогодишна преподавателска работа има утвърдени разностранни научни интереси в областта на частното право, търговското право, дружественото право, договорното право, правото на членство в акционерно дружество, представителство и посредничество в търговските отношения, сделки с търговски предприятия.

Откроява се и участието ѝ в редица научноизследователски проекти/ 5 /, някои от които са с международно участие/3/.

Участва и в провеждане на мероприятия по линия на осъществяване на програма на Европейския съюз.

Доц.д-р М.Бъчварова участва активно в работата и на научните организации, развиващи обществено полезна дейност. Тя е член на Съюза на учените в България и на Съюза на учените –Варна. През периода 2011-2015 г.е член на Контролния му съвет, а от 2007 до 2011 г. и на Управителния му съвет.

На много добро ниво е ползването на руски език, което ѝ е позволило да обогати научните си постижения в богатата си научна продукция.

Тя е вписана като адвокат към варненската адвокатска колегия и като изпълнител на обществени поръчки към АОП. Била е консултант по правните въпроси на ИУ-Варна.

Въз основа на изложеното и от богатата персонална характеристика на кандидата в конкурса за заемане на академичната длъжност „Професор“, определено считаме, че тя е изявен преподавател по правни въпроси.

V. Количествена и качествена характеристика на представените за рецензиране научни трудове на кандидата по обявения конкурс.

В случая сме изправени пред един феномен. Както в количествена, така и в качествено отношение научната продукция на кандидата отговаря за заемане на

академичната длъжност „Професор“ и е далеч по голяма от изискваните, съгласно действащите нормативни актове.

На основание чл.77,ал.1, т.3 от Правилника за реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в ИУ-Варна, доц.д-р М.Бъчварова е представя с публикувана монография по значим проблем на съвременното право – „Специфични ненаименувани търговски договори – институт на договорното право“ – впечатляващ обем – 363 страници, с две колективни монографии с нейно участие в обем 30 страници, с бизнес справочник в обем 80 страници, с две студии в общ обем 130 страници, с 14 статии с обем 122 страници, с 10 научни доклади в обем 88 страници, с публикуван електронен учебник по Основи на правото /вж.т.15 от списъка, раздел V Учебници и учебни помагала по чл.86, ал.7, т.1, буква „б“/.

Или рекапитулацията на научната продукция на доц.д-р Бъчварова в количествено отношение обхваща 1 самостоятелна монография, 2 в съавторство, 2 студии, 14 научни статии, 10 научни доклади и други публикации, в общ обем 3063 страници.

Всичко това ни дава основание да приемем:

Първо, че в количествено отношение, научната продукция на доц.д-р М.Бъчварова отговаря на изискванията за заемане на академичната длъжност „Професор“ в ИУ-Варна;

Второ, че рецензираната продукция отговаря на изискванията за търговско направление, респ.научната специалност по обявения конкурс;

Трето, че публикациите на кандидата са изключително от последните години а основния труд – монографията- „Специфични ненаименувани търговски договори – институт на договорното право“, е издадена през 2015 г.;

Четвърто, че научните трудове на кандидата са публикувани в специализирани научни издания;

Пето, че добросъвестно и коректно са използвани широк кръг литературни източници от изявени автори, което е позволило на доц.д-р Бъчварова да отрази в научната си продукция съвременните достижения на правото в областта в която кандидатства.

В конкурса в който участва доц. д-р М.Бъчварова, основен интерес безспорно представлява посочения монографичен труд. Той отговаря на изискванията по чл.77,ал.2, т.1 от Правилника- публикуван е в специализираното научно издание „Наука и икономика“ при ИУ-Варна; обсъден е по надлежния ред в специализираното първично звено- катедра „Правни науки“ /чл.77, ал.2, т.2/; рецензиран е от два хабилитирани лица/чл.77, ал.2, т.3.

Съгласно изискванията на чл.77, ал.2, т.4, монографичният труд съдържа множество теоретични решения на проблемите на ненаименуваните договори не само по българското гражданско право. Изучена е правната уредба и на редица страни, вкл. и извън Европейския регион. Това е позволило на кандидата да направи съществени предложения de lege ferenda за усъвършенстване на законодателството ни, за решаване на редица научни и практически проблеми.

Монографичният труд е структуриран в два дяла- Общо учение за търговските договори и Специфични ненаименувани търговски договори.

Всъщност, разглеждайки общите проблеми на търговските договори, кандидатът навлиза естествено в същността на видовете ненаименувани търговски договори. Аргументираното изучаване на договора за прехвърляне на търговско предприятие, договора за франчайз, договора за факторинг и договора за дистрибуторство показва че проблемът има не само научно, но и практическо значение, тъй като няма изрична правна уредба на тази материя. За целта е необходимо изучаващите тези проблеми да притежават **комплексни правни знания** от областта на облигационното и търговското право, каквито кандидата очевидно притежава.

Разглеждайки в исторически план изучаваните проблеми, авторът изхожда от утвърдените принципи на римското право. Това и е позволило да изпрати редица предложения за усъвършенстване на законодателството ни. Предложена е и класификация на търговските договори.

Изучавайки преддоговорните отношения в търговското законодателство, тя извежда дефиниция на това понятие /с.73 и сл.8/, влиза и в полемика с автори, които застъпват друго становище. За решаване на този дискуссионен въпрос тя предлага създаване на изричен текст в търговското ни законодателство.

Разглеждайки отделните ненаименувани търговски договори, кандидатът акцентира върху специфичните им особености. Така например, за усъвършенстване на законодателството тя предлага въвеждане на регистрационен режим на договорите за франчайз от оправомощен орган, каквато е практиката например в САЩ.

По отношение на договора за факторинг, авторът констатира, че във вътрешното ни право не е синхронизирана уредбата на данъчното и банковото право. Приема, че това е специфичен договор и за да го открои от други сходни договори, чрез сравнително правен анализ, го съпоставя със цесията, договора за банков кредит, договора за форфетиране.

При договора за дистрибуторство кандидатът прави сравнително характеристика между него и сходни договори-договорът за търговско представителство, договорът за търговска продажба, договорът за концесия, откроявайки специфичните им особености. На задълбочен анализ е подложен Законът за защита на конкуренцията. Направени са конкретни предложения за подобряване на работа и хармонизиране на законодателството ни с това на Европейския съюз.

Авторът доказва по безспорен начин, че ненаименуваните търговски договори се обособяват като самостоятелен институт на договорното ни право. С направените конкретни предложения тя допринася за теоретико-приложното им изясняване в теорията и практиката.

В приложение е представена обобщена таблица на изведените в научното изследване и обосновани нови теоретични дефиниции. Добросъвестно по дълга на посочени това, което е принос на автора при решаване на конкретните проблеми за усъвършенстване на законодателството ни и мястото на компетентните органи при решаването им. Предложен е меморандум за разкриване на информацията при договорите за франчайз, Рамков договор за франчайзинг и др.

Добър атестат за задълбочеността на изследването за ненаименуваните договори е обстоятелството, че кандидата е използвал огромен брой /211/ литературни източници.

VI. Основни приноси в научната и научно-приложната дейност на кандидата.

Оценена по съвкупност научно-изследователската и практико-приложната дейност на кандидата в конкурса за „Професор“, е на високо професионално ниво, което да изтъкваме множеството приноси, е достатъчно да акцентираме върху следното.

1. Кандидатът познава задълбочено проблема от позициите на законодателството в нашата страна и в международен план, досежно неенаименуваните търговски договори.

2. Доц.д-р М.Бъчварова прави множество предложения за подобряване на законодателството, за неговото усъвършенстване, за хармонизирането му с това на Европейския съюз, вкл. като се проучи опита и се взаимстват готови решения от страни, които не са от нашия регион.

3. Илюстрация на задълбочено изучаване на проблема са далечните и приложение изведените в научното изследване и обосновани нови теоретични дефиниции по дялове и глави от монографията и др.

4. Използвана е голяма по обем научна литература, което е позволило на кандидата да достигне до генерализиращи изводи, имащи важно значение за науката и практиката.

5. Коректно е ползвана научната литература и коректно са отразени становищата на авторите. Отстоява аргументирано позициите си по дискусионни въпроси.

6. Изключително висока е продуктивността ѝ след получаване на научното звание „Доцент“.

7. Добила е известност в научните среди у нас и зад граница с участието си в съвместни проекти, участие в научни конференции, международни симпозиуми и др.

8. Въпреки административните си задължения като ръководител на катедрата тя участва пълноценно в учебния процес, с изключително висока готовност.

Цялостният анализ на голямата по обем продукция ни дават основание да приемем **безрезервно, че те са лично дело** на доц.д-р Маргарита Бъчварова.

В такъв контекст следва да се разглеждат и другите публикации, някои от които са отпечатани зад граница, като „Формиране на устойчив механизъм за развитие на икономиката“ в Украйна -2.2 от приложения списък/, където кандидата е написал глава 1.5, с.46-53, по проблемите на публично-частното партньорство. Подчертана е многообразието на използваните форми в различните страни, поставено е ударението върху различните теоретични становища. Авторът предлага интересна дефиниция на този сравнително нов феномен в законодателствата на различните страни.

В колективната монография „Проблеми на социалното икономическо развитие на предприемачеството“, издадена в Монреал-Канада, доц.д-р Бъчварова участва в написването на глава 3.5. с.236-241 - „Развитие и правни аспекти на неенаименуваните договори“/3.3./Макар и по същата проблематика на монографията, тя не привнеса написаното вече, а разглежда въпроса от друг ракурс. Още веднъж ти стига до и вярда че тези договори имат място като самостоятелен институт на договорчества. Акцентира върху многообразието в използваната терминология за съглашаване на

които липсва изрична правно уредба. Прави конкретни предложения за въприемане на нов научен подход при преценка на ненаименуваните споразумения.

В колективната разработка „Малкият бизнес .Справочник почите за право“ /144/ Това е едно интердисциплинарно изследване в което кандидата е изследвала проблемите от правно естество- анализ на основното понятие „търговски“ като родова категория, дружествени форми, правата и задълженията на съдружниците, търговската регистрация , данъчната регистрация и др.

В студиите доц.д-р Бъчварова разглежда интересни проблеми от търговското и договорното право. Така в студия 5.1. „Актуални правни проблеми относно нормативната уредба на акционерното дружество“, поместена в том СХМЧ с 125-141 в Годишника на Стопанска академия –Свищов-2014, акцентира върху предвидените от органите за управление да видоизменят, ограничават и лишават отделния акционер от права. Същественото тук е, че липсва съдебен контрол върху решенията на органите за управление на дружеството, нещо върху което кандидата аргументирано обосновава. Поставя се и дискуссионния въпрос по отношение вината на членовете в органите за управление. На научна критика е подложена и утвърдена вече практика в това отношение. Прави се конкретно предложение De lege ferenda за и оправдане на по-ефикасна защита на индивидуалните права на акционера.

В студията „Представителство и посредничество в търговските отношения“ е публикувана в Годишника на ИУ-Варна, 2007 г. с.201-232, доц. д-р Бъчварова прави разграничение между правното положение на търговския представител и дистрибуторите, както и между особените категории посредници - морски, борсови, застрахователни. Справедливо се приема, че трудовите отношения в тази сфера са неприложими.

От естеството на публикуваните статии и тяхната тематика се вижда стремението на кандидата да свърже проблематиката на договорното право с образователната насоченост – образователния франчайз. В раздела под № 7.1. е публикувана статията „Юридическа характеристика на образователния франчайз“, в сп. Известия на ИУ-Варна бр.18/2014, с.23-29.

Основателно кандидатът аргументирано защитава тезата, че образователният франчайз е подвидност на франчайзинга като родова категория, но той притежава специфични белези, които трябва да се отчитат. Извършен е задълбочен сравнително-правен анализ с аргументирани изводи за становището ѝ. Предложението е свързано с това свързва с необходимостта да се въведе регистрационен режим за заключаване в регистъра, воден от министерството на образованието. По този начин, според нея, ще се осигури публичност на сключените договори от висшите училища, обхващаща информация за заинтересованите лица и органи.

Две от статиите 8.2. и 9.3. са публикувани в задгранични списания, съответно в Монреал-Канада през 2014 г. / Развитие на договорното право/, и в Германия през 2014 г. /Правна природа на договорите за франчайз/. В тях доц.д-р Бъчварова застъпва научни становища, които представят нашата наука в положителна светлина. Застъпва се становище, че на настоящия етап от развитието на науката важни значения имат интеграцията и глобализацията, с оглед уеднаквява на законодателството в двете правни системи. Във втората статия кандидата акцентира отново на договорното франчайз. Соча се различния подход при законовата уредба на отделни страни,

необходимостта от сътрудничество между равни субекти при специфичния предмет на договора. Авторът счита, че при въвеждане на еднотипни договорни клаузи при посочения вид договори това ще бъде предпоставка за създаване на стандартни и други рамкови модели на споразумение.

Статията „Непреодолимата сила в търговското право“/10.4./ приета за публикуване в специализираното списание „Търговско право“, бр.2,2015 г. 10-и проблем има изключително важно значение, особено за търговското право. Кандидатът го разглежда в теоретико–методологичен план и като фактивна съставка на непреодолимата сила. Разглежда го и на базата на застъпваните стативаждания на неговите автори зад граница. Излага аргументирано становище и за предвидимите причини за някои събития, които не следва да се класифицират като непреодолима сила. На това основание кандидатът предлага дефиниция за непреодолимата сила с която при подпомогне практиката при наличие на такъв казус.

Две от статиите „Европейската дружество – от идея до реалност“ /11.5./ и „Акционерното европейско дружество – съвременно проявление на връзката между традициите и модерността в правото/12.6./ са сполучлив опит да се разглеждат проблемите, свързани с хармонизиране на законодателството ни с това на ЕС.

В следващите публикувани статии доц.д-р Бъчварова разглежда основополагащи въпроси на договорното, респ. на търговското право, които са значими по характер и показват дълбочината на изучаваните проблеми. В редица от тях се правят конкретни предложения за подобряване на законодателството или за неговото усъвършенстване, които оценяваме като принос на кандидата в областта на обявения конкурс, а именно: „Недействителност на търговските сделки“ /13.7./; „Наем на персонал: тенденции в правната уредба“/14.8./; „Делителен персонал:юридическа същност“/15.9./; „Правни форми на публично-частно партньорство“ /16.10./; „Българската идентичност при регламентиране управлението на акционерното дружество“/17.11./; „Преобразуване на едноличното публично-частно дружество чрез прехвърляне на имущество върху едноличния собственик“/18.12./; „Закриване на предприятието при несъстоятелност и ликвидация“/19.13./.

Изключителна активност д-р Бъчварова показва участието ѝ в научни конференции с **научни доклади**. Тематично те са свързани и с тематиката на конкурса, каквито са: „Съвременни тенденции в развитието на правната уредба в търговските отношения“/20.1./; „Дискусионни аспекти относно правната същност на договорно-дистрибуторство“/21.2./; „Приложението на института на стопанската непозволяемост при договорите за строителство“/22.3./; „ Особености при сключване на сделки с недвижими имоти в търговските отношения“; „Правни форми на търговията“ /24.7./; „Съвременни тенденции на регулиране на публично-частното партньорство“ /25.8./; „Договорът за строителство- правни аспекти“/26.7./; „Правни аспекти на публично-частното партньорство“/27.8./; „Правни форми на публично-частно партньорство“/28.9./; „За имуществената отговорност на членовете на съставите на акционерното дружество“/29.10./.

Съгласно изискванията на чл.86, ал.7,т.1, буква „б“ участието на кандидата самостоятелно или в съавторство в **написване на учебници и учебни помагала** е

значително. По този начин тя съдейства за повишаване качеството на учебния процес, подпомага учащите се в него. Така доц.д-р Бъчварова е участвала самостоятелно учебниците и учебните помагала по т.т.44.15. и 46.16, в двата издания е участвала в съавторство, посочено в таблицата в какъв размер, е посочен 30.1.; 30.2.; 33.4.; 34.5. ; 35.6.; 45.16.; 47.18/.

В приложената справка за влиятелност кандидатът не е посочил публикационен импакт-фактор? В същото време обаче в таблица 3, е посочил *множество цитирания на една продукция от други автори*- вж.таблица №3- от № 1 до № 48. Други са реферирани/вж.таблица № 2- № 1, 3 , 4 , 5/, а една колективна монография е включена в наукометрична база за цитирания в научна библиотека в Украйна.

От служебна бележка 3038/12.05.2015 г. се вижда, че доц. д-р Бъчварова **участва в научен проект НПИ,137-** „Търговска несъстоятелност – правни и икономически теоретико-приложни аспекти” за периода 2015-2017 г. – финансирано целево от държавния бюджет по реда на Наредба № 9. Кандидатът участва в други 5 научноизследователски проекта и изследвания, вкл. реализирани и с международно участие. Рецензирала е тема разработвана от Техническия университет Варна: „Усъвършенстване на правната уредба, регламентираща здравословни и безопасни условия на труд в Република България”, финансирана целево от държавния бюджет.

Изключително голяма е и учебната натовареност на кандидата. За периода 2012-2013 г. тя е 394 ч.- лекции и упражнения в бакалавърската степен. В това число са: Основи на правото; 60 ч. Търговско право; 60 ч. Вещно право и 60 ч. Търговско право.

Аналогична е натовареността ѝ и през периода 2013/2014 г. но вече обемът на учебната ѝ заетост, вкл. лекции и упражнения е 402 ч., в това число – Търговско право- 150 ч.; Вещно право- 60 ч. и Основи на правото-192 ч..

Извън това в редовното и задочното обучение, аудиторната ѝ натовареност е 2012/2013 г. в магистърската степен на обучение е 218 ч., а през 2013/2014 г. – 224 ч.

VII.Критични бележки и препоръки

Постигнатите положителни резултати от **доц.д-р Маргарита Бъчварова**, са безспорни,подробно открити в рецензията. Етапът след избора ѝ я задължава обаче да да ги доразвие, поради което е нужно да отстрани и някои недостатъци, които са констатирани. Това ни най-малко не намалява множеството положителни страни, подробно отразени в рецензията. Ето защо считаме, че е целесъобразно да отворим някои от тях, да направим препоръки и критични бележки, а именно:

1. В някои случаи, при разглеждане на определен проблем, не се изчерпват всички въпроси, а това се прави в няколко публикации, като например проблемите на публично-частното партньорство/16.10;25.6.;27.8.; 28.9./.

2. В научната продукция на кандидата, в сравнително правния анализ, се сравняват и други страни като положителен или отрицателен пример, но не се сочи източника от който е взимана информацията, което затруднява ползвателя ѝ.

3. Да повиши активността си при публикуване на материали в специализираното списание „Търговско право/. В него се публикуват основно теоретични проблеми, което би повишило авторитета не само на кандидата, но и на МУ – Варна.

VIII. Заключение

От направения задълбочен анализ на научната продукция на кандидата и оценка на дейността ѝ като преподавател, ни да основание да направим следните изводи:

1. Кандидатът в конкурса е с придобита образователна и научна степен „доктор“ по научно направление право, специалност гражданско и семейно право /Търговско право/.

2. Заема научната длъжност „доцент“ и е дългогодишен административен ръководител на катедра „Правни науки“.

3. Представил е монографичен труд и множество публикации, като издадените коли само на монографичния труд са 20.5.

4. Научните публикации са с безспорни приноси за усъвършенстване на законодателството, за повишаване качеството на образованието и процеса на преподаване на правната материя.

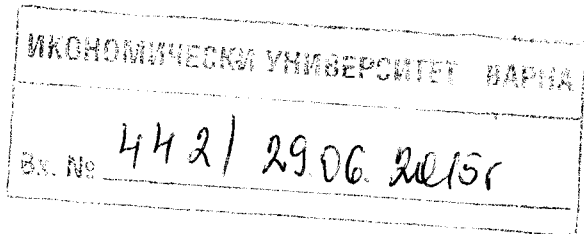
5. Кандидатът като човек, специалист и ръководител на катедра се ползва с уважение и авторитет, както от страна на колегите си, така и от обучаваните студенти.

Въз основа на изложеното в рецензията си позволяваме да предложим на членовете на УВАЖАЕМОТО ЖУРИ ДА ИЗБЕРЕ ДОЦ.Д-Р МАРГАРИТА СТЕФАНОВА ЙОРДАНОВА /БЪЧВАРОВА/ НА АКАДЕМИЧНАТА ДЛЪЖНОСТ, „ПРОФЕСОР“ ПО ПРОФЕСИОНАЛНО НАПРАВЛЕНИЕ 3.6.ПРАВО, НАУЧНА СПЕЦИАЛНОСТ ГРАЖДАНСКО И СЕМЕЙНО ПРАВО /ТЪРГОВСКО ПРАВО/ и да предложи утвърждаването ѝ от Факултетния съвет на финансово-счетоводния факултет при Икономическия университет-Варна.

Варна, 04 юли 2015 г.

Рецензент:

Проф. д-р П. Цонков

ДО НАУЧНО ЖУРИ, ОПРЕДЕЛЕНО
СЪС ЗАПОВЕД РД 06.1242/ 05.05.2015
НА РЕКТОРА НА ИКОНОМИЧЕСКИ
УНИВЕРСИТЕТ - ВАРНА

РЕЦЕНЗИЯ

От проф. д-р по право Симеон Владимиров Тасев, професор по научна специалност 05.05.08 - „Гражданско и семейно право“

Относно конкурс за „професор“ в Икономически университет Варна, област на висше образование 3. „Социални, стопански и правни науки“ в професионално направление 3.6 Право, Гражданско и семейно право /Търговско право/, обявен ДВ 21/ 20.03. 2015 г.

За преподавателската и научно-изследователска дейност на доц. д-р
Маргарита Стефанова Йорданова

Основание на рецензията: Заповед № РД 06.1242/ 05.05.2015 г на Ректора на ИУ Варна и Решение на научно жури за определяне на Председател и на рецензенти на конкурса от 27.05.2015 година и служебно предоставени материали относно документите за участие в конкурса.

Уважаеми членове на Научно жури,

Конкурсът е обявен в ДВ бр. 21 от 20.03 2015 г за нуждите на катедра „Правни науки“ при Икономически университет Варна. Единствен кандидат в конкурса е доц.д-р Маргарита Стефанова Йорданова (Бъчварова).

1. Биография и професионална характеристика на кандидата

Доц. д-р Маргарита Стефанова Йорданова завършва висше образование-магистър в Софийски университет „Св. Климент Охридски“ през 1985 година. Тя е с общ преподавателски стаж от 27 години, които без прекъсване са в Икономически

израстване и развитие.

Доц. д-р Маргарита Йорданова постъпва през 1988 година на работа в Икономически университет като асистент, през 1991 година е атестирана като старши асистент и „главен асистент“ -от 2000 година. Кандидатът съгласно изискванията на чл. 29 от ЗРАСРБ притежава научна степен „доктор“ по право след защита на дисертационен труд /диплом 26574/03.04.2000 от ВАК/ и научно звание „доцент“ от 2007 по научна специалност „Гражданско и семейно право“ /диплом № 24317/2007 на ВАК/. В рамките на 15 години, от 2000 година успешно ръководи катедра „Правни науки“ към Икономически университет Варна.

Професионалната и академична характеристика на кандидата се допълва с участие във Факултетния съвет на ФСФ, Председател на Общото събрание на ФСФ, Председател на Етичната комисия на висшето училище, адвокат и консултант. Участва като рецензент на научни проекти към Пловдивския университет, рецензент на списания към Медицински университет и Съюз на учените Варна и в състави на научни журита в сродни висши училища. Член е на професионалната организация на Съюза на учените гр. България и гр. Варна, където е избирана като член на Управителния и Контролния съвет.

2.Количествена и съдържателна характеристика на представените за конкурса научни трудове

Приложена е справка за общо 80 публикации в рамките на 4604 страници, като само в обявения конкурс участието е от 47 издания в обем от 3063 стандартни страници. По структура тяхното разпределение е 4 монографии и 2 студии, 13 статии, 10 доклада и 10 учебника, от които два самостоятелни в обем от 811 стр., един електронен учебник, 6 учебни помагала и едно енциклопедично издание. Основният извод е, че научната продукция на кандидата отговаря на поставените количествени изисквания на Икономически университет Варна: налице е самостоятелен монографичен труд и поне 6 статии и 6 доклада. Цялостната изследователска дейност е в професионалното направление на конкурса и разглежда

актуални проблеми от гражданското и търговското ни право. Всички научни трудове са публикувани в специализирани научни издания и почти всички са рецензирани от утвърдени учени.

В конкурса кандидатът участва със самостоятелен монографичен труд в обем от 450 стандартни страници под наименование: Специфични ненаименувани търговски договори- институт на договорното право“ (Теория и практика). Той отговаря на вътрешните изисквания според Правилата за заемане на академични длъжности на ИУ Варна: трудът е обсъден в първичното звено (катедра „Правни науки“) и е рецензиран от две хабилитирани лица. Монографичното изследване е издадено в специализирано издателство – Наука и икономика на Икономически университет Варна, 2015 г.

Освен него кандидатът представя и специализирани публикации от участия в още 3 монографии и две самостоятелни студии, статии и доклади- 23 и учебници (два самостоятелни) и учебни помагала (общо 18). Кандидатът има участие в 2 монографични чуждестранни научни издания под номера от списъка 2.1.- в Украйна, 3.2. - Монреал-Канада, и три статии на английски език (8.2., 9.3. 13.7), отпечатани съответно в Германия, Украйна, ИУ Варна.

От приложените документи се удостоверява, че кандидатът е взел участие в повече от 2 научно-изследователски проекта и осъществява ръководство на двама докторанти, което напълно съответства на вътрешните правила на висшето училище.

Горното ми дава основание да приема, че са спазени процедурните изисквания на чл 29 от ЗРАСРБ и на вътрешните правила на Икономически университет Варна, поради което процедурата е законосъобразно проведена.

Общата ми оценка относно качествена характеристика на представените трудове е категорично положителна. С оглед на това, в систематизиран вид са и следните аргументи:

1.В научните си изследвания кандидатът разглежда проблеми по актуални въпроси на гражданското и търговското ни право, които безспорно се нуждаят от теоретично и научно обяснение.

2. Научните трудове не повтарят представените за придобиване на научното звание „доцент“ и научната степен „доктор“

3. Монографичният труд представлява теоретично обобщение на значим и нерешен научно-практически проблем и съдържа обосновани и аргументирани научни тези и изводи.

4. Научните публикации са написани на високо научно равнище и се основават на утвърдени източници и нормативни актове.

5. Публикациите притежават научно-практическа стойност, поради наличния анализ на съдебната ни практика и предложения за усъвършенстване на законодателството.

6. Публикациите са преди всичко самостоятелни авторски издания (монографичен труд, статии, доклади), като колективни са само учебните пособия, при които авторското участие е идентифицирано.

Самостоятелният **монографичен труд** на кандидата „Специфични ненаименувани търговски договори- институт на договорното право“ (Теория и практика) е посветено на научната цел да се дефинира понятието ненаименуван търговски договор и да се изведат съществените характеристики от правна гледна точка на договори, които намират широко приложение в търговската ни практика (прехвърляне на търговско предприятие, франчайзинг, факторинг, дистрибуторство). Основните научни достойнства могат да бъдат обобщени и систематизирани в следния вид:

1. Монографичният труд е задълбочено и основано върху фундаменталната теория изследване, посветено на актуални и съвременни договорни форми, които не са изследвани в правната ни доктрина.
2. Научното изследване е посветено на проблематика с научна и практическа значимост, чието анализиране се извършва на базата на комплексен и систематичен подход и прилагане на научни познания от облигационното и търговското ни право.
3. Извършен е критичен анализ на действащата уредба и се предлагат обосновани предложения за усъвършенстване на законодателството.

4. Изследването е съпроводено със сравнително-правно проучване на нормативната уредба по аналогична проблематика в отделни държави.
5. В изследването присъстват множество научни тези, теории и становища, което му придава висока научна стойност.

В представените три участия в монографии, две от които в чуждестранни издания (2.1, 3.2, 4.3 от приложения списък) се третира отново актуални проблеми, които изискват задълбочено изследване. Те се отнасят до а) общото понятие ненаименуван търговски договор и неговите специфични характеристики; б) понятието публично частно-партньорство; в) правни форми за осъществяване на търговска дейност;

Те отново удостоверяват способността на автора да прилага научни познания и способности за тълкуване: граматическо, историческо, систематично и др. с цел изграждане на научно обоснован анализ.

Представените студии (5.4, „Актуални правни проблеми относно нормативната уредба на акционерното дружество, и 6.5, „Представителство и посредничество в търговските отношения“) засягат актуални въпроси, свързани с а) представителството, както договорното, така и законовото (органно) в търговското ни право; б) отношенията между акционерите и органите за управление на акционерното дружество и особено нормативната уредба относно отговорността на членовете на съветите.

В своите статии и доклади кандидатът насочва усилията си отново към въпроси, за които правната теория не съдържа теоретични разработки като: образователен франчайз, сделки с недвижими имоти в търговските отношения, договор за строителство, непреодолима сила, стопанска непоносимост и др. Те представляват принос към теорията като основните положителни елементи се отнасят до: а/ изграждане на обоснован и аргументиран научен анализ; б/ извеждане и доказване на собствени научни тези; в/ критично отношение към действащата нормативна уредба; г/ обосноваване на изводи и резултати за конкретно разрешаване на практически проблеми.

С оглед на горното по структура и качество на представената продукция кандидатът отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и Правилата на Икономически

университет Варна за заемането на академичната длъжност „професор“. Научните изследвания допълват и разширяват правната теория, съдържат научни и научно-приложни приноси, отличават се със собствени изследователски тези, научен стил на изложение и широк обем от обобщена научна литература, съпроводено с коректно позоваване на ползваните източници.

3. Научни приноси и оценка на представените научни трудове

Основните приноси на кандидата могат да се систематизират в следните групи:

1. По монографичния труд:

- ✓ То е първо комплексно и систематично изследване върху специфични ненаименувани търговски договори, приложими в търговската ни практика.
- ✓ Монографичното изследване съдържа теоретично обобщение и решение на голям научен и научно-приложен проблем на високо съвременно равнище
- ✓ Изяснени са теоретико-методологически аспекти на категорията ненаименувани договори на основата на историческия метод и съвременната теория;
- ✓ Създадена е научна методика за разграничаване на ненаименуваните търговски договори на база на изведени от автора специфични критерии.
- ✓ Създаден е рамков модел на франчайзинговото споразумение като са систематизирани съществените му условия.
- ✓ Обосновава се самостоятелния характер на дистрибуторския договор и се аргументира специфичния предмет на договора;
- ✓ Допълнена е и обогатена правната теория чрез научен анализ и на негова основа са изведени теоретични дефиниции- за търговски договор, преддоговорни отношения, договор за франчайз, дистрибуторски договор.

- ✓ Извършено е сравнително-правно изследване на основата на множество нормативни източници в отделни държави и съвременни правни източници.

Научно-приложни приноси

- ✓ Създаден е алгоритъм за отграничаване на ненаименуваните договори;
- ✓ Разработен е проект за меморандум за предоставяне на обобщена информация преди сключване на франчайзинговото споразумение.

2. Научни приноси и научно-приложни приноси в останалите трудове извън самостоятелния монографичен труд

- ✓ Изследвани са теоретичните аспекти на публично-частното партньорство и конкретните му правни форми, в резултат на което е изведена и обобщена теоретична дефиниция на базата на съществените му характеристики.
- ✓ Разглежда се в пълнота търговското представителство като се акцентира на органното представителство и неговите особености като се извежда по научен път тезата за ограниченията на представителната власт на органа за управление в две посоки: в зависимост от предмета на дейност на търговеца и формата на представителство.
- ✓ Аргументира се тезата от защита на правата на миноритарните акционери и усъвършенстване на института на договорната отговорност на отделните членове на органа за управление.
- ✓ Направен е докринерен анализ на непреодолимата сила и стопанската непоносимост в търговските отношения и са представени проблемите при практическото им приложение с конкретни предложения за преодоляването им.
- ✓ Предлага се обоснован научен анализ на понятието образователен франчайз и са систематизирани неговите особености.

Всички публикации на кандидата и неговите приноси в тях са авторови идеи, които се характеризират с новост и актуалност и са пряк резултат от научно-изследователската му дейност. Те представят кандидата като изследовател и учен, способен да извежда, обосновава и решава на високо научно равнище актуални правни проблеми.

Кандидатът има научни публикации на английски език /общо 5/ и 6 изследвания, публикувани в реферирани издания. От приложената справка се вижда, че са налице 47 цитирания, което говори и за популяризиране на научните тези на автора в международен аспект и интереса към разглежданата от него проблематика от други учени.

С оглед на горното приемам, че с публикациите се усъвършенства и допълва правната ни теория, както и е създадена методология за анализ на ненаименуваните търговски договори. Научните и приложни приноси могат да са реална основа за усъвършенстване на законодателството.

4. Количествена и качествена оценка за учебно-преподавателската дейност на кандидата

Доц. д-р Маргарита Стефанова Йорданова е преподавател повече от 27 години. От приложените справки се вижда, че е налице съответната учебна и нормативна натовареност, която в предходните две учебни години е от порядъка на 400 часа. Кандидатът е титуляр на учебни програми и успешно е разработил правни дисциплини в сферата на конкурса в ОКС „бакалавър“ „Търговско право“, „Търговско и облигационно право“, „Вещно право“, и „Търговски сделки и преговори“ за ОКС -магистър. Активно участва в учебния процес чрез разработване на учебна документация и учебна литература. Автор е и съавтор на множество учебници и учебни помагала (30.1 до 47.18 от приложения списък). Те отразяват способността на кандидата да структурира правилно научните знания и да ги предлага подходящо на студентската аудитория чрез разработени казуси и тестове. В този смисъл е водещ и утвърден преподавател по правни дисциплини в Икономически университет Варна.

Професионалната компетентност на кандидата се проявява и в качеството му на консултант и участие в научни журита за присъждане на академични длъжности, резензиране на студии и научно изследователски проекти в сродни висши училища.

Кандидатът е разработил учебна документация за докторска програма – Търговско право по професионално направление 3.6 Право, която е успешно акредитирана за срок от пет години - Протокол № 25/18.12.2014 г. на НАОА.

С оглед на горното като общо заключение е изцяло положителната ми оценка за учебната и преподавателска работа на кандидата. Той е утвърден и ангажиран преподавател, който се ползва и с авторитет в академичната и научна общност.

5.Критични бележки и препоръки

В представените за резензиране научни трудове не се откриват пропуски от научно, методологично и професионално естество. В съдържателен аспект публикациите са академично издържани, правилно структурирани и научно обосновани. Като препоръка към бъдещата работа на кандидата е да работи за популяризиране на идеите си в международни научни издания.

6.Лични впечатления

От приложените документи, научни публикации и лични впечатления, приемам че доц. д-р Маргарита Йорданова е ангажиран и авторитетен в научната област изследовател и преподавател. Тя притежава и значителен административен и организационен опит. Дълги години е ръководител на катедра „Правни науки“ в Икономически университет Варна и съдейства за утвърждаването на катедрата, както и подпомага младите кадри в тяхното научно израстване. Кандидатът притежава задълбочени познания в сферата на гражданското и търговско право, които умело използва в научните си изследвания за да аргументира собствени научни тези, да достигне до сериозни теоретични обобщения и практически решения.

7. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

В резултат на положителните оценки за преподавателската и научно-изследователската работа на доц. д-р Маргарита Стефанова Йорданова, както и направените теоретико-методологични приноси в правната теория, изследователските и научни тези, които допълват и усъвършенстват правната доктрина, ми дават основание да подкрепя с убеденост кандидатурата и да препоръчвам на Научното жури да предложи на Факултетния съвет на ФСФ при Икономически университет Варна да избере за „професор“ по професионално направление 3.6. Право, Гражданско и семейно право /Търговско право/ в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки доц д-р Маргарита Стефанова Йорданова.

С уважение....

Проф. д-р С.Тасев /

София, 27. 06. 2015

РЕЦЕНЗИЯ

От проф. д-р по право Любен Караниколов, преподавател в УНСС, Юридически факултет, професор в професионално направление 3.6 Право, област на висше образование 3. „Социални, стопански и правни науки“

Основание на рецензията: Заповед № РД 06.1242/ 05.05.2015 г на Ректора на ИУ Варна за назначаване на научно жури и решение на журито за определяне на Председател и на рецензенти на конкурса от 27.05.2015 година.

Уважаеми членове на Научно жури,

Определен съм за рецензент в конкурс за заемане на академична длъжност „професор“ в научна област 3- Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.6. Право, научна специалност „Гражданско и семейно право“ (Търговско право) за нуждите на катедра „Правни науки“ при Икономически университет Варна. Конкурсът е обявен в ДВ бр. 21 от 20.03 2015 г., в който единствен кандидат е доц.д-р Маргарита Стефанова Йорданова (Бъчварова).

I.Професионална характеристика на кандидата

Доц. д-р Маргарита Стефанова Йорданова е завършила Софийски университет „Св. Климент Охридски“ в лериода 1981 – 1985 година и е придобила степен на висше образование „магистър“. Професионалния си път започва като съдия, като през 1988 година постъпва на работа в Икономически университет Варна като асистент по правни науки. През 2000 година защитава дисертационен труд, за което свидетелства диплом 26574/03.04.2000 от ВАК, а през 2007 придобива научно звание „доцент“ по научна специалност „Гражданско и семейно право“ свидетелство 24317/2007 на ВАК при МС на РБ. Придобитата степен и научно звание са в професионалното направление на обявения конкурс. Професионалните и научни интереси на кандидата са в сферата на гражданското право и особено на търговското право.

Научно-изследователската дейност на кандидата се съчетава и с участие в академични органи на ИУ Варна и практико-приложна дейност. За периода 2000 – 2015 г. осъществява ръководство на катедра „Правни науки“ към Икономически университет Варна. Като сериозен

успех от положените усилия за развитието на катедрата е придобитата акредитация на докторска програма по Търговско право. Председател е на Общото събрание на ФСФ, член е на Факултетния съвет и на Атестационната комисия към факултета.

Като признание за професионалните качества на кандидата е ангажирането му като юридически консултат на ИУ Варна за периода 2007-2010 година. По настоящем председателства Етичната комисия на университета. Дейността на кандидата не се ограничава само в рамките на ИУ Варна, но и осъществява делови контакти и с други университети от страната - рецензент е на научни проекти по Гражданско и семейно право към Пловдивски университет и рецензент на списание към Медицински университет Варна. Взема участие в състави на научни журита за заемане на академични длъжности към Технически университет Варна-1, Варненски свободен университет-1, Икономически университет Варна- 2.

Следствие от научните интереси е и участието на кандидата в Съюза на учените България и Съюза на учените- клон Варна, където многократно е преизбирана като член на Управителния Съвет, член на Контролния Съвет на организацията и като рецензент в редколегията на научното списание „Известия“.

II. Количествена и съдържателна характеристика на представените за конкурса научни трудове

Съгласно ЗРАСРБ и Правила за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в ИУ Варна, кандидатът представя за рецензиране в конкурса общо 47 публикации с общ обем от 3063 самостоятелни страници. От началото на своето професионално развитие до настоящия момент публикационната дейност на кандидата обхваща повече от 80 научни издания в общ обем от 4604 страници.

В структурно отношение те обхващат:

1. Монографичен труд „Специфични ненаименувани търговски договори- институт на договорното право“ (Теория и практика) в общ обем от 450 стандартни страници. Трудът е обсъден от първичното звено – катедра „Правни науки“, съгласно приложен протокол и е издаден от специализирано издателство „Наука и икономика“ на ИУ Варна през 2015 година.
2. Равностойни публикации, съгласно ЗРАСРБ и Правилата на ИУ Варна: участие в 3

монографии /колективни/ и 2 студии / самостоятелни/. Авторското участие е строго отграничено в отделни параграфи и е в общ обем от 210 стр.

3. Научни статии – общо 13 в специализирани научни издания , всички от които самостоятелни и в обем от 122 стр.
4. Научни доклади- общо 10 /самостоятелни/ в обем от 84 стр.
5. Учебници и учебни помагала – 18 в обем от 2197, от които два напълно самостоятелни в обем от 811 стр.

Самостоятелните публикации на кандидата са в общ обем от 1567 страници, а в съавторство личното участие е в рамките на 1496 страници, което отразява доминиращото положение на самостоятелния характер на научните трудове. В процентно съотношение обемът на самостоятелните публикации са 51,16 % , а в съавторство самостоятелното лично участие е в рамките на 48, 84 %. Количествената характеристика отразява балансираното и пропорционално разпределение на научната продукция на кандидата. Общо пет от представените трудове- две участия в колективни монографии и три статии са публикувани на английски език /Канада, Германия, Украйна/, и общо 6 са публикувани в индексирани и реферирани издания.

Рецензираните публикации съответстват на тематиката на конкурса и отговарят на изискванията, поставени от Икономически университет Варна за наличие на самостоятелен монографичен труд и най-малко 6 научни статии и 6 научни доклада. Посочените публикации са за периода след хабилитиране и не са включени в процедурата за доцент. От придобиване на званието доцент са изтекли осем години, като по този начин е изпълнено законовото изискване да се изтекли най-малко две години.

Общата оценка за количеството на представената научна продукция съответства на изискванията на ЗРАСРБ и на Правилата на ИУ Варна за заемане на академичната длъжност „професор“. Съгласно чл. 77 от вътрешните правила на ИУ кандидатът осъществява научно ръководство на двама докторанти и е взел участие в научно-изследователски проекти, от които е ръководител на 1 проект, рецензент на 2 проекта и съизпълнител в 2 международни проекта. Паралелно с тях притежава и 2 участия в международни научни изследвания, завършили с научни публикации.

III. Оценка на представените научни трудове

Като основен научен труд е самостоятелната монография „Специфични ненаименувани търговски договори- институт на договорното право“ (Теория и практика) /1.1. от списъка/. Усилията са насочени към създаване на самостоятелно научно изследване, което да обединява в едно цяло общото учение за търговския договор и паралелно с това да разглежда най – често срещаните договори: за прехвърляне на търговското предприятие, договор за франчайз, договор за факторинг и договор за дистрибуторство. Извършено е проучване на нормативната уредба в отделните държави, умело се съчетава сравнително-правния метод с анализ на съдебната ни практика. Прилага се утвърдена методология в правото за анализ на отделните видове договори, съчетан с изследване на теоретичните аспекти и на съдебната ни практика. Разгледаната проблематика е с подчертано актуален характер, както в теоретичен, така и в практико-приложен аспект, с оглед на засиленото присъствие на разглежданите договори в търговската практика.

Основните научни приноси в нея могат да се обобщят по следния начин:

1. Теоретико-методологични приноси в областта на правото.

1.1. В тази част съществен момент притежава създаването на теоретично учение за категорията търговски договор и в частност за ненаименуваните търговски договори. Предлагат се и конкретни наукометрични критерии и методика за отграничаването им от останалите видове договори.

1.2. Създаден е т.нар рамков модел на франчайзинговото споразумение, с цел обосноваване на предмета на договора. По този начин, той ясно може да бъде разграничен от сходни договори, което внася яснота както по отношение на съществените условия, необходими за сключването му, така и по отношение на решаването на отделни съдебни спорове.

1.3. Обосновава се самостоятелния характер на дистрибуторския договор на основата на особеностите на предмета на договора, като той се определя като нехомогенен от правна гледна точка.

1.4. Използва се сравнителния метод при анализирането на всеки договор, като на тази база се извършват и обобщения за усъвършенстване на законодателството.

2. Усъвършенстване на правната теория със създаване на нови дефиниции и научни тези.

1.1. В изследването се разглеждат преддоговорните отношения, които са от значение при сключването на търговските договори. За правилното отграничаване от процеса на сключване на договора е изведена дефиниция за понятието. Подлага се на анализ характеристиката на отговорността и нейния обем при неизпълнението на задължението за добросъвестност при воденето им.

1.2. На основата на теоретичния анализ и сравнителния метод се предлагат **нови дефиниции** за: а/ понятието търговски договор на база съчетано и комплексно приложение на теоретичните положения в правната теория; б/ за ненаименуван договор и неговите специфични белези; в/ за добросъвестността като мащаб за преценка на преддоговорните отношения; г/ за договора за франчайзинг, която се основава на особеностите на предмета на договора, възмездност и дългосрочен характер на споразумението; б/за договора за дистрибуторство, като преди това са изведени в теоретичен план съществените белези на договора.

3.Критичен анализ на действащата правна уредба и предложения за усъвършенстване на законодателството

3.1. Подлага се на критичен анализ правната уредба на непреодолимата сила, както и противоречивата съдебна практика относно последиците при приложението му.

3.2. Разглежда се института на стопанската непоносимост като се констатира липсата на обективни критерии за определянето на понятието „обременителност“, което е основание за преценка при приложението му. Правят се и предложения за усъвършенстване на законодателството.

3.3. Относно договора за факторинг се констатира необходимостта от привеждане на вътрешното ни право в синхрон с Конвенцията за международен факторинг и се предлага възприемането на дефиниция по подобие в нейния регламент.

В обобщение монографичното изследване допълва правната теория и е основа за нейното развитие, като представлява интерес и за изследователи и практики с оглед на сравнителните изследвания, теоретични обобщения, анализ на съдебната практика и предложенията за усъвършенстване на законодателството.

В частта за **равностойни публикации**, съгласно изискването на чл. 77, т. 4 от ПУРПНСЗАД в ИУ – Варна участието на кандидата е в три монографични изследвания в съавторство и 2 самостоятелни студии. / 2.1, 3.2, 4.3, 5.4, 6.5/ Те са посветени на актуални проблеми от търговското право и имат за пряка цел анализ и обобщения, които могат да са в основата за развитие на правната ни теория и нормативната уредба.

Част от публикациите са по отношение на изясняването на понятието „публично-частно партньорство“, което е ново в правната ни доктрина. Основните усилия са в извеждане на обобщена дефиниция, която акцентира на дългосрочното договорно отношение между участниците. Обосновава се неговия комплексен характер и се извеждат съществените му характеристики. Засилен е интереса на кандидата към ненаименуваните договори, за което успешно се защитава тезата за необходимост на нов научен подход при характеристика на категорията. На тази база се защитава тезата за признаването им като самостоятелна категория и цялостен институт в търговското ни право.

В студията „Представителство и посредничество в търговските отношения“ са изследвани детайлно проблемите, свързани с особеностите и критериите, относими към ограничаването на представителната власт. Извежда се по научен път тезата за ограниченията на представителната власт на органа за управление в две посоки: в зависимост от предмета на дейност на търговеца и формата на представителство

В студията „Актуални правни проблеми относно нормативната уредба на акционерното дружество“ се обосновава договорният характер на отговорността на членовете на съветите. Паралелно с това се подлага на научна критика необходимостта от доказване на вината на отделните членове, с оглед на утвърдената съдебна практика до момента.

В съдържателно отношение тези публикации се характеризират с научни тези, аргументирани със средствата на правната теория и съдържат приноси както за методологията, така и по отношение на практическото приложение на действащата нормативна уредба.

В научните статии и доклади научният интерес е насочен към нови и неизследвани в правната теория категории като: образователен франчайз /7.1/, правна природа на договорите за франчайз /9.3/, особеностите на непреодолимата сила в търговското право

/10.4/, лизинг и наем на персонал /14.8, 15.9/, недействителност на търговските сделки/13.7/, особености при сключване на сделки с недвижими имоти в търговските отношения /23.4/, статута на европейското дружество /11.5, 12.6/, особености на договора за строителство /22.3, 26.7/, договор за дистрибуторство /21.2./. Те доразвиват проблеми от търговското право, написани са на високо научно равнище, подсказват решаването на актуални въпроси.

Приносен момент притежава характеристиката на понятието образователен франчайз, поради особеностите на сферата, в която е предназначен да се прилага. Авторът в детайли извежда неговите белези и специфики в сравнение с утвърденото родово понятие „франчайз“

С научна стойност и практическа приложимост е анализът на понятията лизинг и наем на персонал, приложението на непреодолимата сила в търговското право, както и на сделките с недвижими имоти в търговските отношения, за които липсва изрична регламентация. Приносен момент се съдържа в преценката на последиците относно сключената сделка при липса на решение на върховния орган на дружеството с ограничена отговорност.

Като общо заключение е, че в научната продукция на кандидата се разглеждат нови и актуални проблеми, които са предмет на сериозен научен анализ, предоставят синтезирано знание и решение от практическа гледна точка.

Значително е участието на кандидата с учебници и учебни помагала общо 18 на брой, от които 2 са самостоятелни учебника по търговско право и търговско и облигационно право.

От представената справка за влиятелност се установява, че кандидатът притежава 6 публикации на английски език в реферирани издания и включени в международни научни бази за цитирания и научни електронни библиотеки /РИИЦ, RSCL, THOMSON REUTERS, Library.ru /. Научните тези на кандидата намират популярност в научната аудитория чрез цитиране на неговите публикации - 48 на брой от други учени в страната.

IV. Количествена и качествена оценка за учебно-преподавателската дейност на кандидата

От представените справки за учебна натовареност за последните две години се установява учебна ангажираност на кандидата в рамките на 402 часа. Основните преподавани дисциплини са Търговско право, Търговско и облигационно право, Вещно право и Основи на правото /гражданско право/. Учебната натовареност говори за нормативна обезпеченост на конкурса и за съответствие на дисциплините по неговата проблематика. Всички дисциплини са обезпечени и със съответните учебни програми, изготвени от кандидата. Преподавателският му стаж е повече от 25 години във висшето училище и е пряко обвързан с преподаване и научно израстване в сферата на гражданското /търговско/ право.

VI. Приносни моменти в научно изследователската работа

В обобщен вид приносните моменти на кандидата могат да бъдат разпределени в следните направления: а/ Развитие на договорното право и категорията ненаименувани договори; б/ Правни форми за развитие на търговска дейност; в/ Изясняване на категорията публично – частно партньорство ; г/ Анализ и систематизиране на особености на отделни институти в търговското право като непреодолима сила, стопанска непоносимост, недействителност на сделки и др.

Основните приносните моменти се отнасят до :

1. Обогаляване на правната теория с теоретични дефиниции и методология за анализ. В тази част на основната на знания от облигационното и търговското право се достигат до обобщения на отделни понятия и категории. Създават се теоретични модели на отделни категории чрез набор от предварително извидени и систематизирани критерии. Извършени е нова научна класификация на търговските договори. Създаден е теоретичен модел на франчайзинговото споразумение и др.
2. Предлагат актуални теоретични концепции и практики, на основата на научен анализ и сравнително – правни изследвания.
3. Предлагат се конкретни решения на практически казуси и предложения за усъвършенстване на законодателството
4. Научните изследвания притежават и подчертани теоретико- приложни аспекти: те съдържат анализ и обобщения на теорията и съдебната практика

VI. Критични бележки и препоръки

Като препоръка към бъдещата работа на кандидата считам, че е необходимо да разшири публикациите си в международен аспект и да продължава да изследва и търси актуални аспекти на българското търговско право, които се нуждаят от научно изследване и развитие.

VII. Лични впечатления

От представените научни трудове и справки приемам, че доц. д-р Маргарита Йорданова е ангажиран с научна и академична дейност преподавател в ИУ Варна. Представените изследвания отразяват наличието на професионализъм и отговорно отношение към преподавателската и научна дейност. Разгледаните теми са актуални и иновативни, насочени към обогатяване и развитие на правната теория.

VIII. Заключение

Кандидатът за професор доц. д-р Маргарита Йорданова /Бъчварова/ е автор на научни изследвания, които отговарят на законовите изисквания и на Правилата на ИУ Варна за заемане на длъжността. Те съдържат научни теоретико-методологически и практико-приложни приноси, което е основание да дам цялостна положителна оценка на изследователската ѝ дейност. Професионалното развитие на кандидата отговаря на обявения конкурс, поради което препоръчвам на Научното жури да предложи на Факултетния съвет на ФСФ при Икономически университет Варна да избере за „професор“ по професионално направление 3.6. Право, Гражданско и семейно право /Търговско право/ в област на висше образование 3 Социални, стопански и правни науки доц. д-р Маргарита Стефанова Йорданова.

С уважение...:

Проф. д-р Л.Караниколов

София, 22.11.2015